

МЕРЦЕДЕСЪТ

Заместник-директорът седеше замислен зад бюрото си, сключил авторитетно длани, и като чакаше работното време да свърши, отброяваше последните секунди с ритмично почукване на пръстена си в стъклото на бюрото. В друг ден той би си тръгнал вече, но днес беше “Парасков ден” – щяха да дават заплатите и той очакваше касиерката да му донесе почтително зеления плик. Само нему и на директора правеха тази чест.

Получаването на заплатата за него беше висша наслада – нещо като празник.

Отвън се почука и заместник-директорът, след като направи нужната пауза и отвори една папка пред себе си, с внимателно подбрана сила на гласа извика:

“Влезте!”

Влезе обаче не касиерката, а директорът и главният инженер и го поканиха, както всеки път, да се почерпят след заплатата. Заместник-директорът и този път отказа. Поканен бил някъде на гости.

Всъщност не беше поканен никъде, но разсъждаваше така: “Защо да харча толкова пари за ресторант, когато мога да се нахраня за стотинки?”

След малко на вратата отново се почука. Този път беше касиерката. Тя усмихнато му поднесе плика и зам. директорът небрежно го пусна в джоба си, като продължи да прелиства папката. Щом касиерката излезе, той стана, заключи тихо вратата, седна зад бюрото и внимателно извади зеления плик. Грижливо оглади с длан образувалата се гънка и благоговейно измъкна новите десетолевки.

Касиерката знаеше това и му ги носеше все такива нови, сякаш току-що излезли от печатницата. Тогава видът им най-пълно отговаряше на надписа върху тях: “Банкнотата е обезпечена със злато и всички активи на банката”. Този израз особено му харесваше – караше го да се чувства собственик.

После започна да брой банкнотите. Не от недоверие, а за собствено удоволствие. Искаше да опипа с пръсти твърдостта и гладкостта на всяка една банкнота – това му доставяше почти чувствена наслада.

“Да-а-а! – мърмореше той, сякаш мъркаше. – Остават още колко? Да-а-а. След два месеца ще имам парите-е-е!...”

При тази мисъл сладостна вълна го обля и той си представи отново, че седи зад черния волан с бели ръкавици. А цветът! Прекрасен. Сив. Вдъхващ респект и все пак не много строг. Тъкмо като за заместник-директор!

Внезапно почувства досадно стържене в стомаха, което го подсети, че е гладен. Това пък му напомни, че не ще може да спести цялата си заплата, защото все пак трябва да яде. Зам. директорът изстена и стана от стола си. “Това ядене! Ако можеше да мине без него! Ако бе например кон, трева - колкото искаш, но за жалост не беше кон.

Виж, без дрехи по-може – вече трета година носеше стария си реглан балтон. Нищо, че модата на реглана мина. Е, малко е протрит около яката и джобовите му са провиснали, но все ще изкара и тази зима с него. Затова пък създава впечатление, че не се големее, че е човек от народа!...

Някои му се смеели зад гърба? Нека се смеят! Ще ги види той как ще се смеят, когато спре величествено пред портала с Мерцедеса и небрежно затвори вратата зад себе

си. Ама пък как хлопват вратите на пустите Мерцедеси – издебело и тъпо “дум!” като вратата на голям хладилник...

Засега обаче тази мечта трябваше да се отложи с два месеца... Не, с два и половина, защото нали все пак трябва и да се яде!

Зам. директорът вървеше по улицата (той не ползваше градския транспорт) и се колебаеше: яйца ли да си изпържи, или да си купи четвърт саздърма. Когато обаче мина покрай кварталната закусвалня, го блъсна такава прелестна миризма на кебапчета, че чак му прилоша. Опита се да потисне този бунт на стомаха, но не успя.

Е, добре, каза си той примирен. По случай заплатата, може. Но само две кебапчета, не повече! И една оранжада или не, по-добре лимонада. А най-добре – нищо. И като все още се съпротивляваше, той влезе нерешително в закусвалнята.

Докато чакаше на опашката, зам. директорът видя, че има и кюфтета, които не изглеждаха по-зле от кебапчетата, а бяха и с две стотинки по-евтини. Ето защо реши да поръча кюфтета. Дълго се колеба какъв хляб да си вземе – дали бял, или обикновен. Не беше въпросът за четирите стотинки, но ако вземе да свикне на бял?... Къде отиваха тогава сметките? А освен това казват, че белият не бил много здравословен...

“Двойка кюфтета и три филийки обикновен хляб” – каза той на касиерката.

“Двойки не сервираме – тройка! – и тя изчука на машината бележката.

“Добре – съгласи се с болка в сърцето той и като изпъшка, добави: - И една лимонада.” Като е гарга, рошава да е – помисли си с яд.

Зам. директорът мислено разпредели гарнитурата по равно за всяко кюфте, което не беше съвсем лека задача. С филийките бе по-просто – по една на кюфте. Седна зад чинията и започна да се храни...

Дъвчеше бавно и целенасочено. Беше чел някъде, че така организъмът по-пълноценно усвоява храната. Мислите му неусетно литнаха към ресторант “Балтика”, където обикновено ходеха директорът и главният инженер. Сега сигурно се мъчат с мешана скара и мелнишко вино, но той въобще не им завижда! За какво да им завижда, когато накрая ще ги оскубят яко, а може и в сметката да ги ударят... Отделно, дето трябва да дадат и бакшиш. Затова не обичаше ресторантите. С жена си навремето често се караха по този повод. Докато събираха пари за апартамент, тя все пак се съгласяваше с него, но после той обяви, че ще събират пари за кола, поради което ще се наложи да отложат за още няколко години подобни удоволствия. Както и създаването на поколение – децата имат големи разноси.

Когато събраха пари за Трабант, жена му не направи въпрос, защото знаеше, че за него това не е кола. Когато стигаха за Москвич, той заяви, че двама негови колеги вече си били купили такива, затова щял да събира за Волга – редът му вече беше излязъл. Бяха близо до победата, когато онези сноси от горния етаж ги изпревариха и купиха Волга преди тях. Тогава той обяви, че ще събират пари за Мерцедес. На това жена му отговори със събиране на багажа и връщане при родителите си, а не след дълго му изпрати и призовка за развод.

Останал сам, той имаше свободата да развихри докрай спестовническата си страст. Веднъж дори, това беше през януари, когато получи колет от старите на село, той направи икономия от 150 процента, тъй като цял месец яде колета, а виното продаде на ония от горния етаж, защото бяха закъсали баш на Нова година.

Оттогава редовно започна да следи обявите във вестниците за продажби на коли. Мерцедеси, както е известно, в “Мототехника” не продават. Дълго не можа да се спре на подходяща кола, докато един ден прочете: “Продавам почти нов Мерцедес последен модел”. Сърцето му щеше да се пръсне, докато набираше номера на телефона. Когато се убеди, че автомобилът не е продаден, веднага тръгна към посочения адрес, за да се убеди лично в съществуването му.

Щом зърна лъскавия сив Мерцедес с блестяща броня, нещо трепна в душата му и той разбра, че това е колата на сърцето му. За нея бе мечтал цял живот и щеше да я купи на всяка цена. Когато чу цената, той изстена болезнено, но не се опита дори да се пазари, а безсилно прошепна:

“Добре, ще ви се обадя тези дни”.

Отиде да поиска заем от баджанака си. Той го погледна смаян и му отказа. Попита на още две-три места – същия резултат. Тогава зам. директорът разбра, че трябва да се надява само на себе си и се отдаде на спестовност. Даде наличните си спестени пари на онзи тип като капаро и започна да чака заплата след заплата. Бяха се уточнили за три месеца разсрочено плащане. Трите месеца изтекоха и онзи взе да напират за парите и да заплашва, че ще продаде колата. Зам. директорът пъшкаше и молеше за отсрочка.

Вечер не можеше да спи – сивият Мерцедес беше пред очите му. Виждаше се в различни сцени, в които главният герой бе той, зад волана на шикозната кола. Опасявайки се онзи да не изпълни все пак заплахите си, той се обаждаше по два пъти дневно, за да се убеди, че колата не е продадена. На собственика му писна и един ден му кресна да дойде да си вземе капарото и да го остави на мира.

Оттогава ходеше всеки ден лично, надзърташе през една дупка на гаража и със собствените си очи се уверяваше, че колата е още там.

Една неделя колата не беше на мястото си и той изпадна в дълбока скръб. Животът му се струваше безсмислен. Стоя зад ъгъла цял ден, докато онзи се върна и я вкара в гаража. Гледаше я иззад уличното дърво, както се гледа тайна любима и сърцето му се стапаше от сладка мъка. Докога! Докога ще бъдат разделени!

Той беше влюбен. Бе безнадеждно влюбен и жестоко ревнуваше колата от собственика ѝ. Не можеше да го гледа как седи зад волана, как я кара... Все едно, че го вижда в леглото на любимата си. Едва сега осъзна, че никога не е бил влюбен така в жена, както в тази кола. Това беше любов от пръв поглед. Любов до смърт!

Зам. директорът се изтръгна от мечтите си, защото установи, че увлечен в блянове, хлябът му беше свършил, а му оставаше още половин кюфте. Да го изяде без хляб? Това е прахосничество! Половин кюфте е! С една филийка хляб, тъкмо ще издържи до сутринта без да огладнее... И като се огледа дискретно, той остави кюфтето и изтича до касата.

Когато се върна след минутка, видя ужасна гледка, която едва не го уби: едно момиче с бяла престилка разчистваше масата, като слагаше трохите в чинията с кюфтето му, а накрая пусна вътре и бърсалката. Той пристъпи разтреперан и разярен:

“Как може! Аз още не съм привършил!...”

Момичето смутено започна да се извинява, но извинението не му връщаше кюфтето, поради което той продължи да вика:

“Безобразие! Къде е управителят?”

Управителят дотърча тутакси и като позна зам. директора, тихо изсъска на момичето:

“Оставяй престилката и си заминавай! Още първия ден да ми правиш такива...”

Момичето се разплака, а управителят поръча ново кюфте за другаря директор.

Зам. директорът се успокои, защото от цялата работа беше на кяр – спечели половин кюфте. И понеже апетитът му се беше изпарил, помоли да му го завият в книжка, заедно с филийката. Завиха му го. “С него ще закуся утре сутринта” – помисли си...

Твърде доволен от развитието на нещата той излезе от закусвалнята, когато изведнъж се сети, че в суматоката не беше доизпил лимонадата си. Погледна назад, но масата вече бе разчистена. Плю ядно и тръгна.

Отиваше да провери дали Мерцедесът е на мястото си.

03.12.1967 г. София.